

Pohjois-Savon hyvinvointialueen talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2025 - 2027

Ahall 04.09.2024 § 264
3521/02.02.00/2024

Valmistelijat: Kari Janhonen, kari.janhonen(at)pshyvinvointialue.fi,
puh 044 717 2078, Arja Matsi, arja.matsi(at) pshyvinvointialue.fi

Aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Vuonna 2023 syntynyt alijäämä, vuonna 2024 syntyvä alijäämä sekä vuoden 2025 mahdollinen alijäämä on katettava vuoden 2026 loppuun mennessä. Talouden tasapainottaminen vuoteen 2026 mennessä saattaa vaatia lisärahoituksen hakemista valtiolta. Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet, joiden on toteutettava hyvinvointialuestrategiaa.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Lisäksi siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Rahoitustarvetta ei saa kattaa pitkäaikaisella lainalla. Investointia varten hyvinvointialue voi kuitenkin ottaa pitkäaikaisen lainan, jos valtioneuvosto on antanut siihen valtuuden. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Investointiosasta on ilmentävä hyvinvointialueen investointien lisäksi hyvinvointialuekonsernin toiminnallisesti ja taloudellisesti merkittävimmät investoinnit ja sen on perustuttava hyvinvointialueen investointisuunnitelmaan, jonka toimivaltaiset ministeriöt ovat hyväksyneet siten kuin siitä erikseen säädetään. Hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Vuoden 2025 talousarvio

Pohjois-Savon hyvinvointialueen talousarvio 2025 tullaan laatimaan seuraavien periaatteiden mukaan:

- Määrärahat osoitetaan organisaatorakenteen mukaisille yksiköille. Esitetyssä raamissa ei ole mukana ulkopuolisella rahoituksella olevat tutkimukset ja hankkeet, näiden määrärahat ja tuloarviot tulevat olemaan toimintakatetasolla yhtäsuuret.
- Määrärahat otetaan talousarvioon bruttomääräisinä tai nettomääräisinä.
- Taseyksikköjä tai liikelaitoksia ei käytetä.
- Asiakasmaksuissa käytetään pääsääntöisesti lain mahdollistamia maksimitaksoja.

Lautakunnat tekevät talousarvioesitykset aluehallituksen antaman raamin mukaisesti. Budjetointi tehdään vähintään palvelualueittain tai palveluyksiköittäin menolajeittain. Esimerkiksi vuokrat voi viedä yksikkötasolle. Toiminnan, talouden ja henkilöstöä koskevat tavoitteet asetetaan palvelualue- / palveluyksikkötasolle. Lautakunnilla tuloina ovat myyntitulot, asiakasmaksut ja muut tulot.

Asiakasmaksut ohjataan palvelun myyneen yksikön tuloksi. Hyvinvointialueen myynti muille hyvinvointialueille perustuu täyskatteelliseen hinnoitteluun.

Sisäisessä laskennassa käytetään pääasiassa vyörytyksiä. Mikäli jokin yksikkö haluaa lisätä menojaan, yksikön on esitettävä vastaava menojen säästö tai tulojen lisäys, jotta talous pysyy tasapainossa. Mikäli säästöjä tai tulonlisäyksiä ei voida osoittaa, yksikön on neuvoteltava etukäteen menojen lisäyksestä hyvinvointialueen johtajan tai hänen määräämänsä henkilön kanssa. Henkilöstön kokonaismäärä ei saa kasvaa hyvinvointialueella palvelutarvetta nopeammin. Vähenevän asukasluvun tulisi näkyä henkilöstön määrässä.

Aluehallitus laatii aluevaltuustolle talousarvioesityksen, joka toteuttaa hyvinvointialueen strategisia linjauksia sekä perustuu toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin. Vuosikatetavoite vuodelle 2025 on - 21,290 milj. euroa.

Aikataulu

Talousarvio 2025 laaditaan seuraavan aikataulun mukaisesti hallituksen ja valtuuston osalta:

	Hallitus	Valtuusto
Laadintaperiaatteet	04.09.	
Talousarvioraamit	04.09.	
Talousarvio	18.11.	
Talousarvion 2. käsittely	02.12.	
Talousarvion hyväksyminen		16.12

Aluehallitus on tehnyt 21.12.2023 esityksen valtioneuvostolle vuoden 2025 investoinneista.

Valtioneuvoston päätöksen 6.6.2024 Pohjois-Savon mukaan Pohjois-Savon hyvinvointialueelle ei myönnetty lainanottovaltuutta vuodelle 2025. Hyvinvointialueen aluehallitus käsittelee 4.9.2024 lisälainanottovaltuuden hakemista valtioneuvostolta. Vuoden 2025 investointien käsittelyaikataulu määräytyy lisälainanottovaltuusneuvotteluiden aikataulun mukaisesti.

Investointisuunnitelman käsittely sisältää myös uusien ja uusittavien leasing- ja vuokrasopimusten käsittelyn.

Nykyisessä taloudellisessa tilanteessa hyvinvointialueella ei ole varaa uusiin henkilöstöpanostuksiin vuodelle 2025.

Tulot

Valtiovarainministeriö on arvioinut 29.4.2024 Pohjois-Savon hyvinvointialueen vuoden 2025 rahoitukseksi 1,289 miljardia euroa.

Hyvinvointialueen muita merkittäviä tulonlähteitä ovat myyntituotot, joissa on mm. hyvinvointialueiden välinen palveluiden myynti sekä asiakasmaksut.

Menot

Hyvinvointialueen suurimpia menoeriä ovat henkilöstömenot, palveluiden ostot sekä tarvikkeet.

Lisäksi tulevat kustannettavaksi poistot ja korot.

Taloudelliset tavoitteet

Hyvinvointialueen tärkein taloudellinen tavoite on vuosikate, jonka pohjalta määräytyy jatkossa hyvinvointialueen lainanottovaltuus investointien toteuttamiseksi. Vuosikatteen on oltava suurempi kuin poistot, jotta hyvinvointialue välttää arviointimenettelyn. Vuoden 2025 vuosikatteen esitetään 21,290 milj. euroa.

Toimialueiden raamit vuodelle 2025

Talousarvioraamia annettaessa aluehallituksella on ollut käytettävissä tammi- heinäkuun tuloslaskelma 2024, tammi- heinäkuun tuloslaskelman pohjalta laadittu talouden ennuste vuodelle 2024.

Talouden raamit annetaan toimialoille oheisen liitteen mukaisesti.

Esityslistan liitteenä:

- hyvinvointialueen tuloslaskelma 2025
- raamilaskelma 2025 - 2027
- katelaskelma 2025

- TL 2025, suppea tuloslaskelma

Valmistelijan päätösehdotus:

Aluehallitus päättää hyväksyä talousarvion 2025 ja taloussuunnitelman 2025-2027 lähtökohdat ja toimialakohtaiset raamit edellä esitetyn ja liitteen mukaisesti.

Taloudellisuus-, tuottavuus- ja integraatiovaikutusten arviointi

Koska talousarvio osoittaa alijäämää, on hyvinvointialueella etsittävä keinot toiminnan ja talouden sopeuttamiseen. Talouden tasapainottaminen vuoteen 2026 mennessä saattaa vaatia lisärahoituksen hakemista valtiolta.

Toimivallan peruste hallintosääntö 36 §

Esittelijä hyvinvointialuejohtaja

Päätösehdotus Aluehallitus päättää hyväksyä talousarvion 2025 ja taloussuunnitelman 2025-2027 lähtökohdat ja alustavat toimialakohtaiset raamit edellä esitetyn liitteen mukaisesti, joihin hyvinvointialuejohtaja valtuutetaan tekemään toimialojen välisiä siirtoja.

Päätös

Merkitään pöytäkirjaan, että:

- Annukka Ojala ilmoitti olevansa esteellinen (HL 28.1 kohta) ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 18.55-19.52
- Sari Kaurala oli läsnä kokouksessa asian käsittelyn ajan klo 18.55-19.52
- Hannu Tsupari poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 19.51

Kari Ojala teki esityksen, että asia palautetaan valmisteluun.

Karoliina Partanen, Hannu Kokki ja Soile Sirkka kannattivat Kari Ojalan esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska asiassa on tehty pohjaesityksestä poikkeava vastaesitys, suoritetaan asiassa äänestys.

Äänestyksessä JAA on pohjaesitys ja EI Kari Ojalan vastaesitys.

Äänestyksessä annettiin ääniä seuraavasti:

JAA-ääniä: 9

EI-ääniä: 4

JAA-ääniä antoivat: Aino Kanninen, Merja Rautiainen, Riitta Raatikainen, Ilpo Kärkkäinen, Veijo Tirkkonen, Markku Rossi, Kati Åhman, Markku Siponen, Sari Kaurala

EI-ääniä antoivat: Kari Ojala, Karoliina Partanen, Hannu Kokki, Soile Sirkka (merk. manuaalisesti pöytäkirjaan)

Äänestyspöytäkirja on liitteenä.

Päätökseksi tuli pohjaesitys.

Kari Ojala teki esityksen, että vuoden 2025 lopussa alijäämän suuruus on enintään 150 miljoonaa euroa ja toimialojen raamit sopeutetaan asetettuun alijäämätavoitteeseen.

Karoliina Partanen kannatti Kari Ojalan esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska asiassa on tehty pohjaesityksestä poikkeava vastaesitys, suoritetaan asiassa äänestys.

Äänestyksessä JAA on pohjaesitys ja EI Kari Ojalan vastaesitys.

Äänestyksessä annettiin ääniä seuraavasti:

JAA-ääniä 11

EI-ääniä 2

JAA-ääniä antoivat: Aino Kannianen, Merja Rautiainen, Riitta Raatikainen, Ilpo Kärkkäinen, Veijo Tirkkonen, Markku Rossi, Kati Ähman, Markku Siponen, Sari Kaurala, Hannu Kokki, Soile Sirkka

EI-ääniä antoivat: Karoliina Partanen, Kari Ojala

Äänestyspöytäkirja on liitteenä.

Päätökseksi tuli pohjaesitys.